

สรุปสาระสำคัญ

การประชุมร่วมสามัญประจำปีระหว่าง องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองระบบงาน (International Accreditation Forum, IAF) และ องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) (IAF-ILAC Joint Annual Meeting)

ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

ณ นครแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการประชุม

๑.๑ ผู้เข้าร่วมการประชุม

(๑) นายอภิสิทธิ์ ปรากฏการณ์ นายสัตวแพทย์ชำนาญการ

สำนักรับรองมาตรฐาน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

๑.๒ หัวข้อการประชุม : การประชุมร่วมสามัญประจำปีขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองระบบงาน (International Accreditation Forum : IAF) และองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (International Laboratory Accreditation Cooperation : ILAC) (IAF-ILAC Joint Annual Meeting)

๑.๓ สถานที่จัดประชุม : โรงแรม Sheraton Wall Centre นครแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา

๑.๔ ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

๒. สรุปเนื้อหาของการประชุม

การประชุมร่วมสามัญประจำปีขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองระบบงาน (International Accreditation Forum : IAF) และองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (International Laboratory Accreditation Cooperation, ILAC) (IAF-ILAC Joint Annual Meeting) จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๘ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ณ นครแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกต่างๆ เข้าร่วมประชุม หนึ่งในผู้แทนของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ได้แก่ นายอภิสิทธิ์ ปรากฏการณ์ นายสัตวแพทย์ชำนาญการ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการด้านเทคนิค (Technical Committee : TC) และคณะทำงาน (Working Group : WG) ขอบข่ายระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยอาหาร และการรับรองผลิตภัณฑ์ เพื่อร่วมให้ความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานด้านการรับรองระบบงานตามมาตรฐานสากล สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ การประชุมคณะทำงานด้านอาหาร (IAF WG Food, ISO 22000)

การประชุมเกี่ยวกับเอกสารด้านมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัย โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) การประชุมคณะทำงานด้านเทคนิคที่ ๓๔ (ISO/TC 34) ด้านอาหาร ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ ณ กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก โดยมีแบ่งเป็น ๒ กลุ่มงานได้แก่

- กลุ่มงานที่ ๘ (WG 8) สำหรับการพิจารณาปรับปรุงมาตรฐาน ISO 22000 โดยใช้หลักการของ Codex ร่วมกับมาตรฐานกลุ่ม ISO 22000 และข้อคิดเห็นที่ได้รับ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการร่างมาตรฐาน คาดว่าจะเวียนร่างมาตรฐานดังกล่าวในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗

- กลุ่มงานที่ ๙ (WG 9) สำหรับการจัดทำเอกสารมาตรฐาน ISO 22002 ส่วนที่ ๒ สำหรับการผลิตอาหารสัตว์ การจัดทำมาตรฐานฉบับนี้ ใช้หลักการของ FAO Code of Practice on food /animal...

animal feeding กฎระเบียบของสหภาพยุโรป EC 1831/2003 Feed hygiene มาตรฐาน ISO 22000-2 และ มาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีกำหนดการเวียนร่างมาตรฐานฉบับแรกช่วงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และกำหนดตีพิมพ์ ประมาณวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

๒) การรับรองมาตรฐานฮาลาล องค์การสำหรับประเทศอิสลาม (Organization for Islamic Countries, OIC) ประกอบด้วย ๗๕ ประเทศสมาชิก ได้ตั้งหน่วยงาน Standardization & Metrology for Islamic Countries, SMIC) ในการออกมาตรฐานสำหรับการรับรองผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาล เช่น เครื่องสำอางค์ ผลิตภัณฑ์ยา เสื้อผ้า การธนาคารและการขนส่ง เป็นต้น ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งองค์กรฮาลาลระหว่างประเทศ (International Halal Forum, IHF) ซึ่งมีโครงสร้างและทำหน้าที่คล้ายกับ ILAC/IAF ในการกำกับดูแล กระบวนการผลิต การทดสอบ การตรวจสอบและการรับรองอาหารฮาลาล รวมถึงสินค้าและบริการฮาลาล คาดว่า จะเริ่มดำเนินการในไตรมาสที่ ๔ ของปี พ.ศ. ๒๕๕๗

๓) ข้อตกลงการยอมรับร่วมอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Agreement, ASEAN MRA) ด้านอาหาร ที่มีกำหนดการลงนามภายในช่วงไตรมาสที่ ๒ ของปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทย โดย สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ได้จัดการสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการ รับรองระบบงานตามมาตรฐานสากลแก่ประเทศสมาชิกที่ยังไม่มีหน่วยรับรองระบบงาน (Accreditation Body, AB) ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๔ กันยายน ๒๕๕๗ ณ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ประชุมเสนอว่า ทางองค์กรภูมิภาคแปซิฟิกกว่าด้วยการ รับรองระบบงาน (Pacific Accreditation Cooperation, PAC) พิจารณาถึงโอกาสในการส่งเสริมและสนับสนุน ระบบการรับรองระบบงาน และการยอมรับความเท่าเทียมผ่านการตรวจประเมินความเท่าเทียม (PAC Peer Evaluation) ในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการส่งออกสินค้า เกษตรและอาหารที่ได้มาตรฐานต่อไป

๔) การประกาศใช้เอกสาร IAF MD 16: 2014 เป็นเอกสารข้อกำหนดสำหรับการตรวจสอบ ประเมินระบบงานแก่หน่วยรับรอง และการตรวจประเมินความเท่าเทียมระหว่างหน่วยรับรองระบบงาน เพื่อสร้าง การยอมรับใบรับรองตามมาตรฐาน ISO 22000 ที่ออกโดยหน่วยรับรองภายใต้ระบบการตรวจสอบและรับรองที่ เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล โดยประกาศใช้วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ และมีผลบังคับใช้วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

๕) Global Food Safety Initiative (GFSI) เป็นองค์กรที่ดำเนินการเทียบเคียงมาตรฐาน ความปลอดภัยอาหาร ได้ประกาศใช้ The GFSI Auditor Competence Scheme ในการกำกับดูแลความรู้ ความสามารถของผู้ตรวจประเมิน โดยจะใช้ร่วมกับเอกสารแนวทางสำหรับการประเมินความเท่าเทียม ฉบับที่ ๗ ที่ จะประกาศใช้ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ทั้งนี้ค่าธรรมเนียมสำหรับการสมัคร การสอบและการขึ้นทะเบียน ผู้ตรวจประเมินคาดว่า อยู่ที่ ๕๐๐ เหรียญดอลลาร์สหรัฐทุก ๔ ปี

๖) โดยที่ประชุมเสนอให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการประชุม IAF-ILAC ครั้งต่อไป เพื่อรวบรวมประเด็นและปัญหาที่พบจากการดำเนินการตามมาตรฐาน ISO/TS 22003: 2013 เพื่อนำเสนอ ISO สำหรับการตีความข้อกำหนดต่อไป

๒.๒ การประชุมคณะทำงานด้านการรับรองผลิตภัณฑ์ (IAF WG Product Certification, ISO/IEC 17065)

ที่ประชุมได้รายงานผลการดำเนินการที่ผ่านมา และความคืบหน้าการปรับใช้มาตรฐาน ISO/IEC 17065 ที่ใช้สำหรับหน่วยรับรองที่ให้การรับรองผลิตภัณฑ์ ช่วงระยะปรับเปลี่ยน โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

/๑) ข้อกำหนด...

๑) ข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO/IEC 17065 ที่ประสบปัญหาในระหว่างการตรวจประเมิน ได้ เรื่องความเป็นกลาง (ข้อ ๔.๒ และ ๕.๒) เรื่องข้อกำหนดความรู้ความสามารถ (ข้อ ๖.๑) และ เรื่องทรัพยากร (ข้อ ๖.๒) ที่ประชุม เสนอให้แต่ละภูมิภาคทำการสำรวจข้อมูลการรับรองระบบงานตามมาตรฐานดังกล่าว เพื่อจัดทำแนวทางการสนับสนุนให้มั่นใจว่า หน่วยรับรองจะดำเนินการสอดคล้องตามมาตรฐานดังกล่าว ก่อนหมดระยะเวลาปรับเปลี่ยน ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘

๒) การตรวจประเมินหน่วยรับรองใน scheme ที่ระบุการใช้ห้องปฏิบัติการทดสอบ หน่วยรับรองระบบงาน ที่ประชุมมีความเห็นว่า หากหน่วยรับรองมีการใช้ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบงานตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 แล้ว หน่วยรับรองระบบงาน (AB) ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการสอบเทียบดังกล่าว เนื่องจากการยอมรับการใช้ผลห้องปฏิบัติการดังกล่าว แต่ในกรณีที่หน่วยรับรองใช้บริการทดสอบจากห้องปฏิบัติการที่ยังไม่ผ่านการรับรองระบบงาน ที่ประชุมเสนอให้ตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาจัดทำแนวทางเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

๒.๓ การประชุมเรื่อง IAF WG on MS Certification (ISO/IEC 17021)

การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมการประกาศใช้มาตรฐาน ISO 9001: 2015 และ ISO 14001: 2015 ซึ่งมีระยะเวลาปรับเปลี่ยน ๓ ปี โดยหน่วยรับรอง ต้องเริ่มออกใบรับรองตามมาตรฐานฉบับใหม่สำหรับลูกค้าใหม่ทั้งหมดให้ได้ภายใน ๑๘ เดือนนับจากการประกาศใช้มาตรฐานดังกล่าว ในมาตรฐาน ISO 9001 ฉบับใหม่ จะเริ่มการใช้แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง แทนมาตรการป้องกันที่ตัดออก โดยใช้หลักการ Risk Based Thinking ในการวิเคราะห์และจัดการความเสี่ยงในกระบวนการผลิต

๒.๔ การประชุมเรื่อง IAF TF Witnessing

การประชุมครั้งนี้ได้พิจารณาร่างเอกสาร IAF MD สำหรับการประเมินผู้ตรวจประเมินของหน่วยรับรอง (Witnessing) สำหรับการรับรองระบบงานแก่หน่วยรับรองด้านระบบการบริหารจัดการคุณภาพ ภายใต้ข้อตกลงการยอมรับร่วมของ IAF (IAF Multilateral Recognition Arrangement, IAF-MLA) เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติในทางเดียวกัน และลดปัญหาการตีความหมายข้อกำหนด รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นในผลการตรวจสอบและรับรอง โดยสามารถมาตรการลงโทษสำหรับการที่ลูกค้าของหน่วยรับรองปฏิเสธการตรวจประเมิน ณ สถานประกอบการ (Witness Assessment) ด้วยเหตุผลที่ไม่สมควร เช่น การเพิกถอนใบรับรองของลูกค้าดังกล่าว หรือการห้ามหน่วยรับรองแสดงเครื่องหมายรับรองระบบงานในใบรับรอง เป็นต้น เอกสารร่างดังกล่าวจะส่งเวียนขอความเห็นจากประเทศสมาชิกต่อไป

๒.๕ การประชุมคณะกรรมการเทคนิคของ IAF (IAF Technical Committee)

๒.๕.๑ การรับรองผลิตภัณฑ์ ที่ประชุมมีมติดังนี้

๑) ให้องค์กรภูมิภาคว่าด้วยการรับรองระบบงาน ทำการสำรวจผลกระทบ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการตามมาตรฐาน ISO/IEC 17065 ของหน่วยรับรองที่ได้ผ่านการรับรองระบบงานตามมาตรฐานฉบับเดิม (ISO/IEC Guide 65)

๒) หน่วยรับรองระบบงานประเทศสมาชิก เห็นด้วยสำหรับการยกเลิกการใช้เอกสาร IAF GD 5 โดยต้องการให้มีการจัดทำเอกสารแนวทางการใช้แทนเอกสารดังกล่าว ที่ครอบคลุมข้อกำหนดทุกข้อภายในเอกสารฉบับเดียว

๒.๕.๒ การรับรองด้านอาหาร สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

/๑) การประกาศ...

๑) การประกาศใช้เอกสาร IAF MD 16: 2014 สำหรับการรับรองระบบงานแก่หน่วยรับรองด้านระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยอาหาร (Food safety management system, FSMS) ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ และมีผลบังคับใช้วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

๒) การขยายขอบข่าย IAF-MLA สำหรับระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยอาหาร ทาง IAF จะดำเนินการตรวจประเมินสำหรับการขยายขอบข่าย IAF-MLA ดังกล่าว ณ สำนักงานขององค์กรระดับภูมิภาคที่ทำการยื่นสมัคร ซึ่งรายละเอียดกระบวนการดำเนินการอยู่ระหว่างการพิจารณา

๒.๕.๓ การประชุมกลุ่มเรื่องการตรวจประเมินทางไกล (IAF Task Force on Remote Assessment) ที่ประชุมมีมติให้เวียนร่างเอกสารแนวทางเรื่องการตรวจประเมินทางไกล (Remote Assessment) ที่จัดทำโดยกลุ่ม TF ที่มีผู้แทนจาก มกอช.ร่วมอยู่ด้วย ให้แก่ประเทศสมาชิกเพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็น ก่อนนำมาปรับปรุงเพื่อจัดทำเป็นเอกสาร IAF ID ต่อไป

๒.๕.๔ การประชุมพิจารณาเอกสารด้านการรับรองระบบงาน สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑) กรณีที่ scheme การรับรองผลิตภัณฑ์กำหนดให้หน่วยรับรองตามมาตรฐาน ISO/IEC 17065 ต้องมีการตรวจประเมินระบบคุณภาพของลูกค้าด้วย เช่น Quality Management System (QMS), Environmental Management System (EMS) นั้น หน่วยรับรองดังกล่าวต้องมีการดำเนินการตามมาตรฐาน ISO/IEC 17021 รวมถึงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เช่น ISO/IEC TS 17021-2 และ ISO/IEC TS 17021-3

๒) การประกาศใช้เอกสาร ILAC P15 เรื่องการประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO/IEC 17020: 2012 สำหรับหน่วยตรวจ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ สำหรับหน่วยรับรองระบบงาน เพื่อใช้แทนเอกสาร IAF/ILAC A4 ในการตรวจประเมินเพื่อรับรองระบบงานงานแก่หน่วยตรวจและการยอมรับความเท่าเทียมและผลการตรวจของหน่วยตรวจภายใต้ข้อตกลงการยอมรับร่วมของ ILAC ต่อไป

๓. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การประชุมร่วมสามัญประจำปี IAF-ILAC Joint Annual Meeting เป็นการประชุมที่สำคัญโดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ในฐานะหน่วยรับรองระบบงานด้านสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศไทยที่ได้รับการยอมรับความเท่าเทียมกันด้านการรับรองระบบงานขอบข่ายการรับรองผลิตภัณฑ์ (Product Certification) จาก IAF และ PAC ต้องให้ความสำคัญและติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับเอกสารและข้อกำหนดสากลที่เกี่ยวข้องกับการรับรองระบบงานอย่างใกล้ชิด เพื่อทราบทิศทางการดำเนินงานด้านการรับรองระบบงาน ติดตามข้อมูลองค์ความรู้ และให้ความเห็นด้านเทคนิคแก่เอกสารมาตรฐานเกี่ยวกับการรับรองระบบงานขอบข่ายความปลอดภัยอาหารและการรับรองผลิตภัณฑ์ รวมถึงการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทั้งหน่วยรับรองระบบงาน สมาคมหน่วยรับรอง และองค์กรสากลอื่นที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ในการกำกับดูแลการรับรองระบบงานด้านสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียมสากล อันเป็นการเพิ่มช่องทางการส่งออกแก่สินค้าเกษตรและอาหารไทยให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการไทย รวมถึงเป็นการเตรียมพร้อมระบบการตรวจสอบและรับรองสินค้าเกษตรและอาหาร รองรับการค้าเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี ๒๕๕๘ ต่อไป